Lieta Nr.142038110
142-0291-11/36

S P R I E D U M S

Latvijas tautas vārdā

Liepājā, 2011.gada 28.februārī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese A.Kudrēviča,

piedaloties pie administratīvās atbildības sauktās personas – sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Duna" pilnvarotajam pārstāvim *D.B.* un

atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Valsts vides dienesta pārstāvim *F.K.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu, kas ierosināta pēc sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Duna" (reģistrācijas Nr.42103000026) sūdzības par Valsts vides dienesta ģenerāldirektora 2010.gada 20.janvāra lēmuma Nr.12G/007534 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar 2009.gada 5.novembra Valsts vides dienesta Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldes Jūras kontroles daļas Liepājas sektora vecākā inspektora lēmumu pieteicēja SIA „Duna" saukta pie administratīvās atbildības par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 58.panta pārkāpumu un piemērots naudas sods Ls 500, jo tās piestātnes mala Liepājas ostā ir piegružota ar kravas pārpalikumiem – koka skaidām, un ar koka skaidām ir piesārņota ostas akvatorija 80 kvadrātmetru platībā. Tādējādi sūdzības iesniedzēja ir pārkāpusi Liepājas pilsētas Domes 2007.gada 20.decembra saistošo noteikumu Nr.23 „Liepājas ostas noteikumi" 26.punkta 1.un 5.apakšpunktu, 181.1.apakšpunktu un 182.punktu, Vides aizsardzības likuma 25.panta pirmo daļu, likuma „Par piesārņojumu" 4.panta pirmo daļu un Atkritumu apsaimniekošanas likuma

5.panta otrās daļas 1. un 4.punktu un 12.panta pirmo daļu. Šāds lēmums atstāts spēkā ar dienesta ģenerāldirektora 2009.gada 20.janvāra lēmumu, vienlaikus samazinot naudas sodu līdz Ls 400.

[2] SEZ SIA „Duna" iesniegusi sūdzību par administratīvā akta atcelšanu. Sūdzības iesniedzēja norāda, ka dienests nav ņēmis vērā likumos sniegto iekšējo ūdeņu jēdziena skaidrojumu. Ņemot vērā Latvijas Republikas valsts robežas likuma 5.panta pirmo daļu, ūdeņus, kuros dienests konstatēja pārkāpumu, nevar uzskatīt par iekšējiem ūdeņiem. Piemērojot kodeksa 58.pantu, dienests nav ņēmis vērā, ka norma prasa ne tikai aktīvu darbību no vainīgās personas puses, bet arī vainīgās personas nodomu un vēlmi attiecībā uz kaitīgo seku iestāšanos. Dienests nav konstatējis ne radīto kaitējumu, ne to, kādu kaitējumu videi attiecīgās darbības var radīt, un tāpēc nav pamata pieteicēju saukt pie administratīvās atbildības. Atkritumu apsaimniekošanas likuma 1.panta pirmās daļas 1.punkts nosaka, kas ir atkritumi. Koka skaidas pašas par sevi nav uzskatāmas par atkritumiem, bet, ja koka skaidu valdītājs no tām atbrīvojas, ir nolēmis vai spiests atbrīvoties, tad tās kļūst par atkritumiem. Dienests nav norādījis, kāpēc pieteicēja tiek uzskatīta par koka skaidu valdītāju un ka tieši pieteicēja no tām ir atbrīvojusies un veikusi darbības, lai koka skaidas nokļūtu ūdenī.

Tā kā dienests ir atsaucies uz Liepājas pilsētas domes 2007.gada 20.decembra noteikumiem Nr.23 „Liepājas ostas noteikumi", tad to izpildi pārrauga Liepājas ostas pārvalde, nevis dienests, līdz ar to administratīvo aktu izdevusi iestāde, kurai nav deleģētas šādas tiesības. Nav saprotams, kādā veidā dienests varēja konstatēt piesārņojumu visā Liepājas ostas akvatorijā, ja inspektors apsekoja tikai vienas piestātnes malu. Dienests norāda, ka piestātnes mala piegružota ar kravas pārpalikumiem, bet kravas pārvadā kuģi, tad ir neiespējami, ka ar kravas pārpalikumiem ūdeni piegružo pieteicēja. Nav saprotams, kādā veidā bez speciālu mērījumu veikšanas dienests noteica, ka piesārņojuma platība ir 80 m^2.

[3] Dienests sūdzību neatzīst un paskaidro, ka Liepājas ostas akvatorija ir iekšzemes ūdeņi, jo tā atrodas uz sauszemes puses no bāzes līnijas. Kodeksa 58.panta dispozīcija neprasa konstatēt būtiskas vai paliekošas negatīvas sekas videi, jo pats piesārņošanas fakts jau ir pietiekams pierādījums negatīvo seku esamībai. Liepājas ostas noteikumi nosaka, ka nomnieks ir atbildīgs par piestātņu tehnisko un sanitāro stāvokli un vides aizsardzības noteikumu un prasību ievērošanu. Piestātņu tehnisko

apkalpošanu, uzturot tīrību un kārtību veic nomnieks. Jūras un iekšējo ūdeņu pārvalde ir dienesta struktūrvienība, kas saskaņā ar Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldes reglamentu, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā savas funkcijas veic arī ostu akvatorijā. Ne dienesta inspektors, ne Jūras un iekšējo ūdeņu pārvalde nav pārkāpuši savas kompetences robežas.

[4] Tiesas sēdē sūdzības iesniedzējas pārstāvis uzturēja sūdzību, pamatojoties uz tajā minētajiem argumentiem. Dienesta pārstāvis tiesas sēdē sūdzību neatzina, pamatojoties uz lēmumā un rakstveida paskaidrojumos norādītajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[5] Saskaņā ar kodeksa 231.panta pirmo daļu lietas par administratīvajiem pārkāpumiem, kas paredzēti kodeksa 58.pantā, izskata vides aizsardzības valsts iestādes. Kodeksa 231.panta otrās daļas 1.un 3.punkts noteic, ka tiesības izskatīt administratīvā pārkāpuma lietas un uzlikt administratīvos sodus šo iestāžu vārdā tostarp ir arī Valsts vides dienesta valsts vides inspektoriem un dienesta ģenerāldirektoram. Tādēļ tiesa secina, ka pārsūdzēto lēmumu ir izdevusi kompetentā valsts iestāde. Tiesa noraida sūdzības iesniedzējas argumentu, ka tā kā lēmumā sniegta atsauce uz Liepājas ostas noteikumu pārkāpumu, tad Valsts vides dienests nebija kompetents izskatīt lietu un pieņemt lēmumu. Dienests atbilstoši iepriekš minētajām tiesību normām ir kompetents izskatīt administratīvā pārkāpuma lietas un pieņemt lēmumus par kodeksa 58.panta pārkāpumiem.

[6] Lietas apstākļi konstatēti pirmoreiz 2009.gada 9.septembrī plkst.10.20, kad dienesta Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldes Liepājas JKS vecākais inspektors piedaloties dienesta Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldes JKD Liepājas sektora vecākam inspektoram sastādīja aktu Nr.117/0542009 par to, ka Liepājas ostas piestātnē Nr.63 veikta Liepājas ostas teritorijas vides aizsardzības prasību ievērošanas kontrole *(lietas 19.lapa)*. Konstatēts, ka ostas piestātnē Nr.63 nekādas kravas pārkraušanas operācijas nenotiek, kā arī nav pietauvots neviens kuģis, bet piestātnes mala piegružota ar kravas pārpalikumiem – skaidām. Veicot piekrastes līnijas apsekošanu, tika konstatēts, ka ar skaidām ir piesārņota ostas akvatorija. Piesārņojuma platība uz piestātnes pie ostas

akvatorijas ir 80 m^2. Tā kā lēmums administratīvā pārkāpuma lietā pieņemts 2009.gada 5.novembrī, tiesa secina, ka ir ievērots kodeksa 37.panta ceturtajā daļā noteiktais termiņš soda uzlikšanai.

[7] Sūdzības iesniedzēja ar 2009.gada 11.septembra dienesta Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldes vēstuli informēta par uzsākto lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā *(lietas 22.lapa).* Sūdzības iesniedzēja 2009.gada 15.septembrī sniegusi rakstveida paskaidrojumu *(lietas 36.lapa).* No šiem dokumentiem tiesa secina, ka sūdzības iesniedzēja lēmuma izdošanas procesā ir tikusi uzklausīta un tai nodrošinātas pie administratīvās atbildības saucamās personas tiesības.

[8] Pārbaudot faktiskos apstākļus un kodeksa 58.panta piemērošanas pareizību, tiesa konstatē tālāk norādīto.

[9] Kodeksa 58.pants paredz administratīvo atbildību tostarp par zemes un virszemes iekšējo ūdeņu piesārņošanu ar notekūdeņiem, ķīmiskām vielām, tai skaitā bīstamām vai citām kaitīgām vielām, materiāliem vai atkritumiem, piegružošanu vai citādu kaitīgu iedarbību uz tiem jebkādā veidā. Par pārkāpumu juridiskajām personām uzliek naudas sodu no divsimt piecdesmit līdz divtūkstoš latiem, konfiscējot pārkāpuma izdarīšanai izmantotos transportlīdzekļus vai bez konfiskācijas (*redakcijā, kas bija spēkā pārkāpuma izdarīšanas brīdī*).

[10] Kodeksa 58.pants nodrošina tiesiski iedarbīgu mehānismu Ūdeņu apsaimniekošanas likuma, Vides aizsardzības likuma, likuma „Par piesārņojumu" un Atkritumu apsaimniekošanas likuma piemērošanai. Norma paredz tiesiskas sekas par šajos normatīvajos aktos paredzēto pienākumu nepildīšanu. Tādēļ normā lietoto jēdzienu saturs noskaidrojams sistēmiski ar minētajos likumos lietotajiem jēdzieniem.

[11] Ūdens apsaimniekošanas likuma 1.panta 6. un 23.punkti paskaidro, ka virszemes iekšējie ūdeņi ir visi stāvošie un tekošie ūdeņi uz zemes virsmas uz sauszemes pusi no bāzes līnijas (pamatlīnijas, no kuras mēra teritoriālās jūras ūdeņus). Tā kā Liepājas ostas akvatorija atrodas uz sauszemes puses no bāzes līnijas, tad iestāde ir pareizi secinājusi, ka akvatorijas ūdeņi ir iekšējie virszemes ūdeņi.

[12] Savukārt piesārņošanas jēdzienu skaidro likums „Par piesārņojumu". Piesārņošana ir tāda tieša vai netieša emisijas ietekmes radīšana uz vidi, kas var

apdraudēt cilvēku veselību, nodarīt kaitējumu īpašumam, rada vai var radīt kaitējumu videi, tai skaitā ekosistēmām, traucēt dabas resursu izmantošanu vai citādi traucēt likumīgu vides izmantošanu. Savukārt emisija ir tieša vai netieša vielu, vibrācijas, siltuma, nejonizējošā starojuma, trokšņa vai citāda izplūde no stacionāra vai difūza piesārņojuma avota, kura rodas, veicot piesārņojošu darbību, un ietekmē vai var ietekmēt vidi.

Latvijas Universitātes Bioloģijas institūta 2009.gada 26.oktobra vēstulē paskaidrots, ka vairākās Eiropas Savienības valstīs, ASV un Kanādā pastāv noteikumi, kas jāievēro, lai koka skaidu nepareiza uzglabāšana neradītu kaitējumu videi. Šajos noteikumos īpaši ir uzsvērts apdraudējums mitrāju ekosistēmām un jebkuriem virsmas ūdeņiem. Lai arī koka skaida ir biodegradējošs materiāls, laika gaitā tā sadalīšanās procesā vidē nokļūst miecvielas jeb tannīni, kas var toksiski iedarboties uz organismiem un izmainīt sedimentu raksturu, veidojoties lignosulfātiem. Tāpat vidē pastiprināti nokļūst slāpekļa un fosfora vielas. Ņemot vērā ūdens temperatūru un avārijas apjomu Liepājas ostas akvatorijā, biodegradācijas procesi var būt ilgstoši un atkārtoties. Tas kopumā ar negatīvi ietekmēt ūdeņu kvalitāti un attiecīgi organismu un augu dzīves kvalitāti *(lietas 44.lapa)*.

Tādējādi tiesa atzīst, ka koka skaidu atrašanās virszemes iekšējos ūdeņos ir atzīstama par šo ūdeņu piesārņojumu.

[13] Atkritumu apsaimniekošanas likuma 1.panta 1.punkts definē, ka atkritumi ir jebkurš priekšmets vai viela, no kuras tās valdītājs atbrīvojas, ir nolēmis vai spiests atbrīvoties un kura atbilst atkritumu klasifikatorā noteiktajām kategorijām.

Tiesa no lietā esošā akta *(lietas 19.lapa)* un administratīvā pārkāpuma protokola *(lietas 42.-43.lapa)*, kā arī sūdzības iesniedzējas paskaidrojumiem *(lietas 36.lapa)* un CD matricas ar fotoattēliem un video ierakstu no notikuma vietas *(lietas 79.lapa)* secina, ka koka skaidas no piestātnes, kur darbojas sūdzības iesniedzēja, nonākušas arī ostas akvatorijas ūdenī. Tātad sūdzības iesniedzēja ir šo koka skaidu valdītāja un tās darbības (bezdarbības) dēļ radies akvatorijas ūdens un piestātnes piesārņojums. Tiesa noraida sūdzības iesniedzējas argumentu, ka dienests nav norādījis, kāpēc sūdzības iesniedzēja tiek uzskatīta par koka skaidu valdītāju un ka tieši sūdzības iesniedzēja no tām ir atbrīvojusies un veikusi darbības, lai koka skaidas nokļūtu ūdenī. Tas izriet no dienesta konstatētajiem apstākļiem, ka sūdzības iesniedzējas piestātnē ir skaidas un tās ir arī piestātnes ūdeņos.

[14] Tiesa noraida sūdzības iesniedzējas argumentu, ka kodeksa 58.panta piemērošanā ir jāievēro vainīgās personas nodoms un vēlme attiecībā uz kaitīgo seku iestāšanos. Kodeksa normas tiesiskais sastāvs neizšķir, vai piesārņotājs piesārņojumu rada apzināti vai aiz neuzmanības.

[15] Ievērojot iepriekšminētos apstākļus un kodeksa 58.panta tiesisko sastāvu, tiesa secina, ka dienests pareizi piemērojis minēto tiesību normu konkrētās lietas apstākļos.

[16] Lietā nav nozīmes sūdzības iesniedzējas apsvērumam, ka 2009.gada 9.septembrī līdz plkst.11 piestātne Nr.63 jau bija satīrīta – kravas pārpalikumi, kas bija sakrājušies piestātnē pēc kuģa uzkraušanas, tikuši savākti un nogādāti noliktavā. Vides piesārņojums fiksēts plkst. 10.20, turklāt ne tikai piestātnē, bet arī iekšējos ūdeņos.

[17] Lietā arī nav nozīmes piesārņotās platības kvadratūrai un tās noteikšanai. No lietā esošā akta *(lietas 19.lapa)* un administratīvā pārkāpuma protokola *(lietas 42.-43.lapa)*, kā arī sūdzības iesniedzējas paskaidrojumiem *(lietas 36.lapa)* un CD matricas ar fotoattēliem un video ierakstu no notikuma vietas *(lietas 79.lapa)* tiesa secina, ka piesārņota gan piestātne, gan ostas akvatorija. Piesārņojuma platībai kodeksa 58.panta piemērošanā nav nozīmes. Arī citiem sūdzības iesniedzējas argumentiem izskatāmajā lietā nav juridiskas nozīmes, tādēļ tiesa tos neanalizēs.

[18] Par kodeksa 58.pantā norādīto pārkāpumu juridiskajām personām uzliek naudas sodu no divsimt piecdesmit līdz divtūkstoš latiem, konfiscējot pārkāpuma izdarīšanai izmantotos transportlīdzekļus vai bez konfiskācijas.

Kodeksa 58.pants paredz iestādei rīcības brīvību tiesisko seku noteikšanā. Izskatāmajā gadījumā dienests ir noteicis tiesiskās sekas normas sankcijas ietvaros, tas ir, 400 latu apmērā. No Lēmuma izriet, ka Dienests ir piemērojis lietderības apsvērumus, ievērojot atbildību pastiprinošu apstākli. Tiesa konkrētajā gadījumā nekonstatē, ka piemērotais naudas sods būtu acīmredzami nesamērīgs.

[19] Ievērojot spriedumā konstatēto, tiesa atzīst, ka Valsts vides dienesta ģenerāldirektora 2010.gada 20.janvāra lēmums atstājams negrozīts, bet LSEZ „Duna" sūdzība par tā atcelšanu ir noraidāma kā nepamatota.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 251., 289. – 291. pantu, Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 286.panta pirmās daļas 1.punktu, tiesa

n o s p r i e d a

noraidīt pilnībā LSEZ sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Duna" (reģistrācijas Nr.42103000026) sūdzību par Valsts vides dienesta ģenerāldirektora 2010.gada 20.janvāra lēmuma Nr.12G/007534 atcelšanu.

Atstāt negrozītu Valsts vides dienesta ģenerāldirektora 2010.gada 20.janvāra lēmumu Nr.12G/007534.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no tā pieņemšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Liepājas tiesu namā.

Tiesnese A.Kudrēviča